

Sessionen "Kapitalet i dag", konferensen Marx2013
Stockholm 19-20 oktober 2013

Värdeform och symboliskt kapital Ett försök att konfrontera Marx med Bourdieu

Donald Broady

Utbildnings- och kultursociologi (SEC), Uppsala universitet
donald.broady@soc.uu.se · www.skeptron.uu.se/broady/sec/

Donald Broady, 2013-10-20

1

Ordförklaring

Med "Bourdieu & Co:s program" avses programmet utvecklat under en teoretisk fas åren kring 1970 och därefter i anslutning till empiriska undersökningar vid Centre de sociologie européenne publicerade fr.o.m. 1975.

Donald Broady, 2013-10-20

2

Marx + Bourdieu = falskt

Bourdieu & Co:s program är inkompatibelt med Marx kritik av den politiska ekonomin så länge man håller fast vid att varans värde bestäms av mängden nedlagt värdeproducerande arbete.

Enligt en sådan tolkning har Marx kategorier priser och pengar inget med själva värdebildningen att göra.

Donald Broady, 2013-10-20

3

Men Marx + Bourdieu = sant (kanske)

- nämligen om man tolkar Marx värdeteori som t.ex. en monetär värdeteori, vilket Michael Heinrich föreslår (med I.I. Rubin, Hans-Georg Backhaus & Helmut Reichelt som föregångare).

En varas värdestorlek bestäms då inte av det abstrakta arbete som producerat alla varor. Det totala värdet av denna "oerhörda samling varor" (Marx) kan bara uttryckas i priser, och penningen är nödvändig för att relatera enskilda varor till varandra. Värdet bestäms således först i utbytet, och penningformen måste in i värdeformanalysen.

Donald Broady, 2013-10-20

"en oerhörd samling varor"

Der Reichtum der Gesellschaften, in welchen kapitalistische Produktionsweise herrscht, erscheint als eine „ungeheure Waarensammlung“ [...]

Första meningen i första kapitlet,
Das Kapital, I, 1867 (Mega II/5, p. 17)

Donald Broady, 2013-10-20

5

Monetär värdeteori for dummies

Nedlagt abstrakt
(värdeproducerande) arbete

Pengar

Priser

Donald Broady, 2013-10-20

6

Inte bara Heinrich

Jag kan inte genomskåda huruvida Heinrich eller hans kritiker har mest rätt i fråga om Marx intentioner. Vill bara ha sagt att Bourdieu & Co:s program låter sig relateras till Heinrichs interpretation av ett spår (bland flera motstridiga) i Marx kritik av den politiska ekonomin.

- liksom till andra Marxläsningar som lyft fram värdeformerna och hävdat att värdet inte kan reduceras till enskilda varors arbetsmängd utan måste förmedlas av penningen. Vanligt att Isaak I. Rubin återopas som en viktig anafader efter Marx.

Donald Broady, 2013-10-20

7

Tre centrala begrepp hos Bourdieu

Symboliskt kapital. Varje tillgång som i sociala sammanhang blir igenkänd och erkänd som värdefull har verkningar som symboliskt kapital.

Kulturellt kapital. En art av symboliskt kapital som har avgörande verkningar i samhällen med utbildningssystem, skrivkonst och andra förutsättningar för att det symboliska kapitalet ska lagras i beständig form.

(Produktions)fält. Ett område där människor och institutioner strider om något för dem gemensamt. Ett sådant fält definieras av sin egen specifika art av kapital (politiskt kapital inom politikens fält, etc).

Donald Broady, 2013-10-20

8

Symboliskt kapital har funnits i alla samhällen i alla tider. Överallt erkännande, prestige, renommé, anseende, heder...

Men inte **kulturellt kapital** eller **de för fälten specifika kapitalen**. Exempel: de juridiska och politiska fältens genes ville Bourdieu spåra till tidigmodern tid, de naturvetenskapliga tillkom mot slutet av 1700-talet, konstens och litteraturens enligt Bourdieus historieskrivning under loppet av 1800-talet...

Donald Broady, 2013-10-20

9

Dags nu?

Denna utveckling har hittills uppfattats som den historiska framväxten av olika arter av kapital. I stället skulle man i analogi med den "logiska" (till skillnad från den traditionella "historiska") läsningen av Kapitalet kunna tänka sig en "logisk" läsning av Bourdieu & Co:s verk.

Detta har ingen hittills gjort.

Bourdieu's olika arter av fältspecifikt kapital kan tänkas motsvara värdebestämningar. Och det kulturella kapitalet kan tänkas motsvara något i stil med värdeformen pengar. Förslagsvis.

Donald Broady, 2013-10-20

10

Olikheterna mer uppenbara än likheterna

- Utbyte inom kritiken av den politiska ekonomin versus erkännande hos Bourdieu.
- Kapitalkonvertering i Bourdieu mening innebär inte att befintliga tillgångar avyttras.
 - t.ex. när en viss examen (utbildningskapital) ger högre lön eller forskningsanslag (ekonomiskt kapital), eller det som förr kallades ett *beau mariage*: ett äktenskap mellan en flicka ur aristokratin och en rik borgare, eller mellan en industriägares dotter och en ung akademiker med framtidsutsikter (typ Émile Durkheim).
- Bourdieu & Co:s program grundat i annorlunda epistemologi & annorlunda empirisk forskning.

Donald Broady, 2013-10-20

11

Paralleller kan inte förklaras av direkt påverkan Marx → Bourdieu (se mitt paper).

Hypotes: Marx och Bourdieu fick med hundra års mellanrum korn på något väsentligt, och möjligtvis konstant inom ramen för vår art av samhälle.

Donald Broady, 2013-10-20

12